

**Տ. ԿՏՐԻՃ ՔԱՎԱՆԱ ԴԵՎԵՃՅԱՆԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ՀՈՒՓՄԻՄԵ ԵԿԵՂԵՑՈՒՄ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻ
ՏՈՆԻՆ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(4 ապրիլի 2004 թ.)

*«Տա Աստված, որ ես խոսեմ իրավաստիությանը
և ունենամ Նրա տված շնորհներին արժանի մտածումներ,
որովհետև Նա Ինքն է իմաստության առաջնորդը»:*
(Իմաստ. է 15)

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Սիրելի՛ բարեպաշտ հավատացյալ ժողովուրդ,

Ուզում եմ շուրթերս բացել և բարբառել մեր Երկնավորը Հորը՝ ասելով. «Փա՛նք Զեզ, Աստված, փա՛նք Զեզ, ամեն ինչի համար փա՛նք Զեզ»:

Փա՛նք Զեզ, Ամենակարո՛ղ Աստված, որ օտար աւիերում ծնված հայորդուս սրանից 40 օրեր առաջ արժանի դարձրիր քահանայական կոչման Միածնաէջ Զո Սուրբ Տաճարում՝ հեղաշուի բոլորանվեր և անսակարկ ծառայելու Զո Սուրբ Մարմնին, որի անբաժանելի մի մասն է Որդուդ իսկ ձեռքով հիմնադրված մեր մայրը՝ Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին:

Այսօր հոգիս ու սիրտս լի են նվիրական զգացումներով, ուստի գեղեցիկ և հուսառարայա օրը ցանկանում եմ նախ իմ որդիական սերն ու երախտագիտությունը հայրենի ազգիս Վեհափառ Հայրապետին՝ Նորին Սրբություն Տ. Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, Որի հայրական հոգածությամբ և օրհնությամբ կոչվեցի քահանայության այս սուրբ աստիճանին՝ ուխտելով, որ պիտի լինեմ, առաքյալի իսկ խոսքերով ասած՝ «մշակ առանց ամօթոյ» (Բ Տիմոթ. Բ 15), և Աստծո ողորմությամբ և Ձեր աղոթքների շնորհիվ Աստծո կենդանի խոսքի սերմանողն ու այն քաջ հովիվը, որ պատրաստ է իր կյանքը նվիրաբերելու իր հոտի համար:

Ինձ համար այս բաղձալի օրը, որին սպասել եմ շատ երկար, հայրենիքից հեռու՝ հեռավոր Ամերիկայում, սակայն մայրական կաթի շնորհիվ մեր սուրբ հայրենիքի ու մեր առաքելափնն Եկեղեցու հանդեպ իմ սերը պարփակված սրտիս մեջ, ուզում եմ իմ հավատարմությունը, անհուն սերն ու նվիրումն արտահայտել հայ ժողովրդի Սրբություն Սրբոց Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հանդեպ, որ դարերի ընթացքում միշտ խնամել է մեզ, իր անխաղախ կաթով սնել, իսկ աշխարհափյուռ հայերիս հայ է պահել՝ միշտ հիշեցնելով, որ մենք Ս. Թարգմանիչների զավակներն ենք և երբեք իրավունք չունենք մոռացության փախու մեր Սուրբ Ավանդությունն ու պատմությունը:

Նորին Սրբությունը քահանայական ձեռնադրության արժանացրեց անարժան սպասավորիս, և ես իմ աղոթքն եմ վերառաքում առ Աստված, որպեսզի արժանավոր հովիվ դառ-

նամ հավաքացյալ հոսիս համար: Թող Աստուծո սուրբ կամքը լինի ինձ առաջնորդողն ու ուղղորդողն իմ ողջ ծառայության ընթացքում:

Աղոթքս է, որ մեր Երկնավոր Հայրը քաջատոջ երկար փարիներ, առավել իմաստություն և կորով պարգևի Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ ի փառս մեր լուսավորչահասարակ Սուրբ Եկեղեցու և ի բարօրություն մեր ազգի: Իսկ մենք Տիրոջ կամքով երկար փարիներ վայելենք Նրա հայրական սերը և ուշադրությունը:

Ինչպես ձեռնադրության օրը, այնպես էլ այսօր պիտի խնդրեմ բոլորիդ՝ աղոթել ինձ համար, որ Ամենակարող Աստված գորացնի ինձ իմ հավաքի մեջ, Ս. Հոգու շնորհներով զարդարի և իմաստություն պարգևի, որպեսզի կարողանամ Տիրոջով գորացած, համբերափարությամբ ու սիրով Աստծո խոսքը փարածել՝ դիմագրավելով աշխարհիս նեղած բոլոր մարտահրավերներին ու փորձություններին:

Ես իմ երախտագիտությունն ու գնահատանքն եմ հայտնում նաև իմ հոգևոր ծնողին՝ Վիրահայոց թեմի բարեխնամ առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Վազգեն եպս. Միրզախանյանին, ում Օծյալ Աջով և Սուրբ Մյուռնի հրաշագործությամբ կոչվեցի քահանայության՝ ուխտելով, որ միշտ անարար ու թարմ պիտի պահեմ ճակատիս և ձեռքերիս ափերին Սրբազան Հոր ձեռքով դրոշմված Սրբալույս Մյուռնը: Աղոթքս է, որ Աստված հովանի և պահապան լինի նրան՝ հաստատուն և անհողողող պահելով իր կոչման և սուրբ առաքելության մեջ:

Այս նվիրական պահին իմ անբավելի սերն եմ ուզում հայտնել ծնողներիս, երեցկոջս և բոլոր այն մարդկանց, ովքեր ինձ առաջնորդեցին դեպի մեր Սուրբ Եկեղեցին և ինձ դրեցին ճշմարիտ ճանապարհի վրա: Նրանց շնորհիվ ես առավել սիրեցի մեր հայրենիքն ու մեր անգին Եկեղեցին, որին Աստծո կամքով ծառայելու ուխտս այսօր իրականություն դարձավ անդրանիկ Պատարագիս միջոցով:

Իմ խորին շնորհակալությունն եմ հայտնում նաև Մայր Աթոռի լուսարարապետի պաշտոնակատար Տ. Արարակ վրդ. Տիգրանյանին ու բոլոր միաբաններին, իմ քահանա եղբայրներին ու պատրաստակամ սարկավագներին, ովքեր օգնեցին ինձ իրենց բարի խորհուրդներով:

Երախտագիտությունս եմ հայտնում նաև այս հոյակերպ եկեղեցու վանահայր Տ. Մարթոս արևդա Պողոսյանին, որ մեծահոգաբար արտոնեց իմ անդրանիկ Ս. Պատարագը մատուցելու Ս. Հռիփսիմե եկեղեցու լուսավոր կամարների ներքո:

Միտելիներ, այսօր մինչ անդրանիկ Ս. Պատարագիս մատուցումը ես ձևի եկա Ս. Հռիփսիմեի գերեզմանի առջև և իմ ուխտը կնքեցի նրա հետ, ով իր ողջ կյանքը նվիրաբերեց հանուն Քրիստոսի և միշտ հավատարիմ մնաց Տիրոջն ու Նրա՝ կենդանություն պարգևող պատվիրաններին, քանզի ճաշակել և րեսել էր, որ քաղցր է Տերը: Նրա բարեխոսությունը հայցեցի ամենքիս համար, որպեսզի մեր բոլորի աղոթքներն Աստծու առջև ընդունելի լինեն, ինչպես նաև խնդրեցի Ամենակալին, որ մեզ Ս. Հռիփսիմեի աներեր հավաքեց մի շող պարգևի: Վստահաբար ապագայում, որտեղ էլ որ Քրիստոս Աստծո մարմնի և արյան խորհուրդը կարարեմ, միշտ քաղցրությամբ ու կարոտով պիտի հիշեմ այս օրը:

Ինձ համար անպարմելի ուրախություն է Ծաղկազարդի կիրակի օրը բոլորիդ հետ միասին իմ անդրանիկ Ս. Պատարագը մատուցելը: Այո՛, այսօր Հայաստանեայց Եկեղեցին փռնախմբում է Ծաղկազարդը՝ Հիսուս Քրիստոսի հաղթական մուտքը Ս. Երուսաղեմ: Մի

տուն, որ ուրախություն և բերկրանք է պարզևում մեզ, քանզի մտնում ենք մի շրջան, որի ավարտին եկեղեցու զանգերի դողանքները պիտի ազդարարեն, որ մեր Տերը հարություն է առել: Իսկ այսօր ողջունում են ձեզ օրվա բարի ավերիսով. «Օրհնելալ եկեալ անուամբ Տեանն»:

Քիչ առաջ Ս. Խորանից հնչած ընթերցվածքները նվիրված էին Քրիստոսի կյանքի վերջին իրադարձություններին, որոնք ընկած են այս մեծ փոսի հիմքում: Ավերարանից գիտենք, որ աղքատ Դազարոսին հարություն տալուց հետո Քրիստոս ավանակի վրա նըստված Երուսաղեմ մտավ: Հրեաները, որ ձգվում էին անկախության, սպասում էին իրենց երկրային թագավորին, որ պիտի ազատեր նրանց հռոմեական լծից՝ թե՛ քաղաքական և թե՛ ռազմական առումով: Սակայն Քրիստոս կառքով կամ մարտական կոչվելով չեկավ: Երկինք ու երկիր սրբեցնող Աստված խոնարհաբար մուտք գործեց խաղաղության խորհրդանիշ համարվող ավանակով՝ ցույց տալով, որ եկել է ոչ թե երկրային, այլ երկնային թագավորություն հաստատելու: Նա չէր եկել որպես նվաճող կուսակալ, այլ որպես Թագավոր Փառաց, որ պատրաստ էր հիմնել Աստծու Թագավորությունը:

Ծաղկազարդը՝ Քրիստոսի հաղթական մուտքը Երուսաղեմ, խորհրդանշում է նրա երկրային կյանքի ավարտն ու մեր փրկության սկիզբը: Ծաղկազարդի օրը մենք գալիքի մի ակնթարթն ենք տեսնում միայն: Մեկ շաբաթ րկնող այս կարճ ժամանակահատվածում Քրիստոս մարդկանց օրհնանքին ու մեծարմանն արժանացավ, այնուհետև անարգվեց, ձերբակալվեց, չարաչարանքների ենթարկվեց, մերժվեց և խաչվեց:

Իր դաժան մահվանից հետո երեք օր մարդիկ վախի և ծայրահեղ հուսահատության մատնվեցին: Այնուհետև իրական հրաշագործություն կատարվեց, որին ողջ քրիստոնյա աշխարհը նախապատրաստվում է: Դա մեր Փրկչի Հրաշափառ Հարությունն է: Մեր հույսը, մեր փրկությունը, մեր ապաստարանը, մեր իսկ հարությունը, մեր հնարավորությունը հետմահու կյանքի: Քրիստոս մարմնացավ, որպեսզի մենք առավել կյանք ունենանք, խաչի վրա զամեն մարդկության մեղքերի պարտամուրհակը, իր վրա վերցրեց մեր մեղքերը, սակայն մեռելներից հարություն առնելով՝ հաղթեց մահվանը:

Սիրելի՛ հավատարացյալներ, մենք այն մարդկանց ժառանգներն ենք, ովքեր սրանից 2000 տարի առաջ՝ Ծաղկազարդին, Քրիստոսին ընդունեցինք մեր երկրում: Մենք մեր զգեստները փոեցինք Նրա առջև, արմավենու, ձիթենու ճյուղերով և ծաղկեփնջերով դիմավորեցինք Նրան: Սակայն մի քանի օրից երես ենք թեքելու Երկնքի Արքայից, դավաճանելու ենք Նրան մի քանի արձաթ դրամի համար: Ժխտելու ենք, որ երբևէ ճանաչել ենք Նրան, թույլ ենք տալու, որպեսզի Նրան ձերբակալեն, դատեն ու մահվան դատապարտեն: Ամենքս էլ մասնակից ենք դառնալու Նրա խաչելությանը: Բայց ինչքան անբավ է Աստծո ողորմությունը մեր նկատմամբ: Քանզի այս ամենից հետո, երբ ուրանում ենք Նրան, ինչպես Պետրոսն ուրացավ, երբ դավաճանում ենք Նրան, ինչպես Հուդան դավաճանեց, երբ սխալ վկայություն ենք տալիս, ինչպես ռաբբիները դա արեցին, և երբ լվանում ենք մեր ձեռքերը Նրանից, ինչպես Պիղատոսը լվաց, Նա դեռ պատրաստ է մեզ համար կրելու բոլոր չարաչարանքներն ու անարգանքները, և նույնիսկ խաչի վրա մահանալիս Նա պիտի դիմի Իր Երկնավոր Հորը՝ ասելով. «Հայր, ներիր դրանց, որովհետև չգիտեն, թե ինչ են անում» (Լուկ. ԻԳ 34):

Այս է կյանքի պարզ ճշմարտությունը. **Աստված Սեր է:** Հովհաննես աստվածաբան ավերարանիչն ասում է. «Քանի որ Աստված այնպես սիրեց աշխարհը, որ մինչև իսկ Իր Միածին Որդուն փվեց, որպեսզի ով Նրան հավատում է, չկորչի, այլ ընդունի հավիտենական կյանքը» (Հովհ. Գ. 16):

Քիչ առաջ, քարոզին նախորդող ծածուկ աղոթքի ժամանակ, ես գոհարանություն հայտնեցի՝ ասելով. «Աստված ճշմարտության եւ Հայր ողորմության, գոհանամբ գբէն. որ ի վեր քան գերանելի նահապետացն, վասն զի նոցա Աստված կոչեցար, իսկ մեզ՝ Հայր հաճեցար անուանել զթալով»: Աստծու սերը դրսևորվում է յուրաքանչյուր արարածի մեջ: Մենք Նրա զավակներն ենք, և Նա մեզ արժանացրել է իրեն Հայր կոչելու այդ մեծ պատվին: Մենք թույլ ենք, Նա՛ ուժեղ: Մենք թերի ենք, Նա՛ կապարյալ: Մենք անարժան ենք, Նա՛ ողորմած: Մենք թերանում ենք կատարել Նրա պարգաւները, Նա պաշտպանում է մեզ: Մենք ուրաւում ենք Նրան, Նա ընդունում է մեզ: Մենք կասկածում ենք Նրան, Նա հավատում է մեզ: Մենք անտարբեր ենք Նրա հանդէպ, Նա սիրում է մեզ: Ինչո՞ւ է այսպէս պիտի հարցնեք, սակայն կրկին ձեր ականջներին պիտի հնչի աստվածաշունչ խոսքը. «**Աստված Սեր է**» (Ա. Հովհ. Դ. 8):

Այսօր, սիրելի՛ հավաքացաւներ, Ծաղկագարդի օրով եկեք հույսով լցված դուրս գանք Երուսաղէմ: Միասին ողջունենք Նրան, Ով Փրկիչն է մեր կյանքի և Պարգևողը բազում շնորհների: Անգլերեն լեզվով մի երգ կա, ուր նկարագրվում է Տիրոջ մութը Երուսաղէմ: Այդ երգի մի տան մեջ ասվում է. «Իմ աչքերը տեսել են Տիրոջ զայսպիսի փառքը... Նա հնչեցրել է շնիորը, որը երբեք նահանջի նշանը չի ազդարարի: Թող հոգիս արագ արձագանքի Նրան, թող ցնձան ուրբերս»: Սիրելիներ, աղոթենք, որ մեր ուրբերը չհոգնեն, քանի որ գնում ենք հանդիպելու Քրիստոսին:

Այսօր մենք գովերգում ենք Նրան, վաղը մարտնչելու ենք: Այսօր ծաղկեփնջերով ենք դիմավորում Նրան, վաղը փշե պսակ ենք դնելու գլխին: Այսօր գոչում ենք «Օվսաննա», վաղը ուրանալու ենք Նրան: Այսօր մենք փռում ենք մեր զգեստները Նրա առջև, վաղը Նրա վերջին պարմունձանի վրա վիճակ ենք գցելու: Այսօր կրկին բացվում են Հայ եկեղեցիների Ավագ Խորանների վարագույրները, և մեզ նորից թույլ է տրվում մտնենալ և հաղորդվել Քրիստոսի հետ, վաղն այս վարագույրները կրկին կփակվեն: Մեր իսկ մեղքերի պարճառով մեզ Աստծուց բաժանող դարպասները բացվել են Հիսուսի ողորմությամբ:

Աստված Սեր է, և Նրա սերը բաց է արել այն դուռը, որը բաժանել է մեզ վերջին շաբաթների ընթացքում: Երեկ մենք նշեցինք Ղազարոսի հարության հրաշագործությունը: Քրիստոս հարություն փվեց Ղազարոսին, որովհետև սիրում էր նրան: Երեկվա տոնի խորհրդի մեջ մենք տեսնում ենք մեր ապագայի նախանշանը: Նույնիսկ Դ. դարում այս տոնը կոչվում էր «Հարության ավերում»: Հովհաննէս ավերարանիչը պատմում է Ղազարոսի մահվան ու հարության մասին և ասում. «Եվ Հիսուս արտասովեց: Հիսուս արտասովում է իր մերձավորի մահվան համար այնպէս, ինչպէս արտասովում է յուրաքանչյուրիս մահվան համար, քանի որ Նա սիրում է մեզ:

Աստված Սեր է: Եվ այդ սիրո շնորհիվ է, որ Նա մեզ արարեց Իր պարկերով: Այդ սիրուց են բխում Նրա արցունքները, ինչպէս նաև Նրա հարությունը: Քրիստոս սիրում է յուրաքանչյուրիս այնպէս, ինչպէս սիրում էր Ղազարոսին. արդո՞ք Նա նույնը չի անի մեզ հա-

մար: Երեկվա փոքր մեզ հաղորդում է հաջորդ կիրակիի գալստյան մասին, որը նվիրված է Քրիստոսի գերեզմանը դադարվ գտնելուն: Այդ օրը թափուր գերեզմանը դարձավ ու պիտի դառնա կյանքի աղբյուր: Երեկվա օրը խորհրդանշում է Մեծ պահքի վերջը, և մենք առաջին անգամ փեսնում ենք Հարության խոստումի կատարումը: Ինչպես ասվում է մեր շարականներից մեկում՝ «Հագարոսի հարությամբ, որով բոլոր մեռյալներին հույս տրվեց, Ադամի որդիները կենդանացան»:

Աստված Մեր է, սեր, որ հավիտյան է: Երբ Քրիստոս Ծաղկազարդին մեծ փառքով մտավ Երուսաղեմ, Սուրբ Երկիր փանող ճանապարհին մարդկանց հոժ բազմություն էր հավաքվել՝ փեսնելու համար այն մարդուն, Ով քարոզում էր խաղաղության ու արդարության հավիտենական արքայությունը: 2000 փարի է անցել Ծաղկազարդից, և Աստծու սերն է, որը մեզ կրկին բերել է այսօր այստեղ, և Աստծու սերն է մեզ առաջնորդելու դեպի ապագա:

Այսօր մեծ ուրախությամբ մենք կարող ենք ցնձալ Քրիստոսի հաղթանակով: Բոլորս՝ ծերերն ու երեխաները, փղամարդիկ ու կանայք, հարազատներն ու անձանոթները, չնայած որ սփռված ենք աշխարհի փարբեր ծագերում, մեկտեղվում ենք որպես մեկ ընտանիք, մեկ ազգ, որին միավորում է միասնական աղոթքը, որ դարեր շարունակ հնչում է մեր Եկեղեցում:

Մենք հույսով ու հավատով ենք փեսնում մեր ապագան, քանզի Աստծու սերը փրկելու և ազատելու է մեզ: Ուստի եկե՛ք միմյանց նկատմամբ սիրո զգացումներով լցված, ինքնաբնությամբ և Աստծո երկյուղով մտնենք Ավագ Շաբաթ՝ երբեք չմոռանալով, որ «Աստված Մեր է»: Մեր Տերը կամավոր հանձն առավ մահը մարդկանց կյանք պարգևելու համար, հեղինակաբար այնպես ապրենք, որ արժանի լինենք այդ զոհողությանը, մի զոհողություն, որ ծնվում է միայն ու միայն սիրուց:

«Օրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն»:

«Մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի շնորհը, Աստծո սերը և Սուրբ Հոգու հաղորդությունը՝ ձեզ հետ լինեն, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից ամեն» (Բ Կորնթ. ԺԳ 13):